

само на своята общност, но и на обществото като цяло, успешно интегрирани сред най-видните представители на българската национална интелигенция.

И накрая, за да бъдем по-изчерпателни в очакванията си да идентифицираме по-точно и по-ясно онзи първопроходец не като принадлежност към механичната съвкупност от интеллигентните роми у нас или на съвкупността от т.нар. „ромски лидери“, ще търсим този ром, който е проникнат от обществени интереси и е отдаден на обществено-просветна дейност в полза на пробуждането на своята общност и обществото ни като цяло.

1.3 Роми или цигани

Още в началото на изследването, поради все още голямата актуалност на проблема, е редно да направим изричната уговорка, че ще предпочитаме изразяването чрез понятията *ром* (за ед. ч.) и *роми* (за мн. ч.) пред популярните *циганин* и *цигани*⁴, поради това, че приемаме правото на всеки народ или отделна етническа общност да определя наименованието, с което да се нарича и да бъде наричана, както и доминиращата европейска традиция и тенденция в по-ново време, в т.ч. и в Европейския съюз. Познавайки добре езика на нашия обект на изследване, ние добре знаем, че в този език няма друг термин за самоназоваване освен ром и той е изконният за етноса.

Не винаги обаче другите (неромите) са се съобразявали с този избор, поради което днес у нас и в редица европейски страни ромите са наричани с най-различни термини, което предизвиква редица недоразумения. При дългото си разселване из европейския континент те получават най-различни названия от народите, с които влизат в контакт и които можем да обединим според произхода им най-общо в две групи:

1. Цигани, цыгани, цигойнер, цингари и т.н. в различните езици. Етимологията на тези названия се свързва със старогръцката дума „атсинганос“, която според някои учени има неясен произход, свързан най-често с название на християнска ерес, дошла във Византия от Изтока.

2. Гифтос, гупти, житани, хитанос, джипсиз. Етимологията на тези названия се свързва с понятието египтянин, което навежда към дълго съществувалия грешен извод за египетския произход на хората с посочените наименования. Според изследванията на европейски историографи ромите, които идвали от Индия към Византия, отседали за по-дълъг период от време във византийската провинция Малък Египет за местонахождението на която учените също все още спорят. Така тази област, от една страна, изиграла ролята на втора прародина на днешните роми, от друга страна, тя станала разпределителен пункт при по-нататъшните им преселения към Европа или Северноафриканското крайбрежие, и от трета страна – най-дълго задържалите се в тази византийска провинция няколко поколения роми били наречени „египтяни“.

Съществуват и други названия, с които са наименувани ромите в Европа, но те не получават чак такава популярност като изброените по-горе. Независимо от всичко това обаче и у нас, и по света ромите с ромско етническо самосъзнание

---

⁴ Нунев, Й. 2006: Ромите и процесът на десегрегация в образованието. Изд. „Куна“, София, с.12.